

13. Редько В.С. Проектний підхід до управління розвитком туризму / В.С. Редько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – Вип.7. – Ч.3. – С. 167-170.
14. Куранда Т.К. Цільові програми в системі державного управління науково-технологічним розвитком / Т.К. Куранда, Н.І. Вавіліна // Науково-технічна інформація. – 2011. – №2. – С. 12-17.
15. Сазонець І.Л., Стоян К.С. Сутність та концептуальні підходи до формування механізму управління підприємствами з надання послуг міжнародного туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3477>
16. Ситник Й.С. Засади формування парадигми менеджменту світогляду й особистісно-власницького зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25214/1/29-196-205.pdf>
17. Філософські проблеми управління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/fpu/lections/lection3.html>
18. Менеджмент організацій : підручник / за заг. ред. Л. І. Федулової К. : Либідь, 2003. – 448 с.
19. Управління регіональним розвитком туризму : Навчальний посібник. / За ред. Р.Ф. Семенова – Одеса, 2011. – 255 с.

Анотація. В статті охарактеризовані компоненти методології управління розвитком туризму: підхід, парадигма, пріоритети, орієнтири, критерії, альтернативи, процедура вибору, засоби управління, обмеження. Обобщені наукові підходи до сутності управління. Виявлено, що особе місце в методології управління розвитком туризму займає системний підхід з ознакою цілісності. Обґрунтовано використання програмно-цільового підходу в туризмі, який є найбільш ефективним методом управління, як на державному, так і на місцевому рівнях і реалізується через цільові програми. Він забезпечує пряму взаємозв'язок між розподілом бюджетних ресурсів і фактичними або планованими результатами їх використання в відповідності з установленними пріоритетами державної політики.

Ключевые слова: туризм, методологія управління, підхід, парадигма, метод, системний підхід, ознаки.

Summary. The article describes the components of the methodology for managing the development of tourism: approach, paradigm, priorities, benchmarks, criteria, alternatives, selection procedure, management tools, limitations. Generalized scientific approaches to the essence of management. It was revealed that a systematic approach with a sign of integrity is of particular importance in the methodology of managing the development of tourism. The use of the program-target approach in tourism, which is the most effective method of management, both at the state and local levels and implemented through targeted programs has been substantiated. It provides a direct link between the allocation of budgetary resources and actual or planned results of their use in accordance with the established priorities of public policy.

Key words: tourism, methodology of management, approach, paradigm, method, system approach, signs.

УДК 330.3:330.4

Тарасенко Д. Л.

*кандидат наук з державного управління, доцент,
Донецький державний університет управління (Маріуполь)*

Tarasenko D. L.

*Candidate of Public Administration Sciences, Associate Professor,
Donetsk State University of Management (Mariupol)*

ОЦІНКА СТАЛОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: ПІДХІД З ВИКОРИСТАННЯМ КІЛЬКІСНИХ ТА АНАЛІТИЧНИХ МЕТОДІВ

THE EVALUATION OF SOCIO-ECONOMIC RELATIONS SUSTAINABILITY IN UKRAINE: THE APPROACH USING QUANTITATIVE AND ANALYTIC METHODS

Анотація. У статті розглянуто основні національні підходи до проведення оцінки стану соціально-економічного розвитку регіонів України, встановлено рівень відповідності показників державного моніторингу індикаторам Цілей сталого розвитку адаптованих до українських реалій, обґрунтовано можливість використання матеріалів оцінки соціально-економічного розвитку для проведення оцінювання сталих соціально-економічних відносин, сформульовано застереження, яких необхідно дотримуватися під час такого використання, підготовлено пропозиції щодо удосконалення законодавства в цих питаннях та визначено найбільш перспективні напрямки наукових досліджень в питаннях оцінки компонент та рівнів стійкого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, моніторинг і оцінка, регіональна політика, програми розвитку, цілі сталого розвитку, показник оцінки, індикатори досягнення цілей, соціально-економічний розвиток.

Постановка проблеми. Підсумковий документ Саміту ООН зі сталого розвитку 2015 року «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [1] декларує рішучість країн світу неухильно досягати сталого розвитку в трьох його компонентах (економічному, соціальному та екологічному) у збалансований та комплексний спосіб.

Такий розвиток неможливий без постійного моніторингу та оцінки стану впровадження його принципів в країні в цілому і, особливо, на регіональному рівні, який, по суті, є базовим для запровадження сталих соціально-економічних відносин. Постійне відслідковування регіональних темпів та особливостей сталого розвитку дозволяє отримати достовірне уявлення про досягнутий прогрес та відповідно скоригувати діяльність, насамперед, урядових інституцій в напрямку стійкого розвитку.

Вирішення цієї задачі потребує визначення достовірних та якісних показників, які б свідчили про стан окремих елементів сталого розвитку в економічному, соціальному та екологічному аспектах, та характеризувалися б доступністю, необхідним рівнем охоплення та періодичністю.

Таким чином, нагальним питанням науково-практичного супроводу постає дослідження методологічних складових оцінки сталих соціально-економічних відносин на регіональному рівні в Україні.

Об'єктом дослідження є стан запровадження ідей та принципів сталого розвитку в Україні.

Предметом дослідження є особливості методології оцінки стану розвитку сталих соціально-економічних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням запровадження принципів та механізмів сталого розвитку в практику суспільного життя постійно надається значна увага українськими вченими-економістами. Останніми роками здійснено значну кількість багатогранних досліджень особливостей економічних, соціальних та екологічних компонент суспільного розвитку з урахуванням національної специфіки соціально-економічних відносин. Детально досліджено способи та методи застосування інструментів і механізмів сталого розвитку в різних сферах суспільного життя України.

Різноманітні сторони соціально-економічної та екологічної політики у контексті переходу до парадигми сталого розвитку, в тому числі на регіональному рівні в Україні, у своїх дослідженнях висвітлювали такі вітчизняні вчені як Артеменко В.Б., Колот А.М., Лібанова Е.М., Амоша О.І., Поліщук В.Г., Кондіус І.С., Савостенко Т.О., Александров І.О., Антонова А.В., Новіков О.Ф., Жаліло Я.А., Мельник Л.Г., Хвесик М.А., Хлобистов Є.В. та інші.

Разом з цим, вивчення методології оцінки стану соціальних, економічних і екологічних компонент сталого розвитку, особливо на рівні регіонів України, має достатні передумови для детального дослідження, що і зумовлює актуальність даної роботи.

Постановка завдання. Завдання статті полягає у висвітленні результатів дослідження можливостей застосування матеріалів моніторингу та оцінки соціально-економічного розвитку, яка здійснюється державними органами виконавчої влади, для потреб оцінки стану впровадження завдань сталого розвитку.

Вклад основного матеріалу. Поступальний рух за задекларованим наразі офіційними документами вектором розвитку, який передбачає забезпечення сталого розвитку держави [2] потребує проведення постійного моніторингу стану досягнення поставлених завдань відповідно до Цілей Сталого Розвитку, затверджених на Саміті ООН

зі сталого розвитку у 2015 році у підсумковому документі «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [1]. Визначені на найвищому рівні 17 цілей та 169 завдань мають комплексний і цілісний характер та забезпечують збалансованість всіх трьох компонентів сталого розвитку з урахуванням досвіду впровадження його принципів останніми десятиріччями.

Крім цього документом визнається особливе значення регіональних і субрегіональних факторів, регіональної економічної інтеграції та взаємодії в галузі сталого розвитку. Констатується, що регіональні та субрегіональні механізми можуть сприяти ефективному втіленню стратегій сталого розвитку в конкретні дії на національному рівні.

Саме цей Порядок денний приділяє особливу увагу на тому, що для оцінки досягнутого прогресу і забезпечення якомога ширшого охоплення всіх аспектів сталого розвитку, необхідні якісні, доступні, актуальні і достовірні розширені дані, які вкрай необхідні для процесу прийняття управлінських рішень. При цьому акцент робиться на пріоритетному використанні даних та інформації, що отримуються через існуючі національні механізми звітності.

З урахуванням цього раціональним бачиться використання методу порівняння індикаторів глобальних завдань сталого розвитку з показниками розвитку соціально-економічних та екологічних відносин на регіональному рівні, які прийняті в національних управлінських системах.

В цьому сенсі ефективним інструментом здійснення такого порівняння між планованим та фактичним станом покликана стати Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» (далі – ЦСР), яка містить адаптовану до національних особливостей України систему цілей сталого розвитку (86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу) [3]. Можна з упевненістю стверджувати, що доповідь максимально широко освітлює практичні орієнтири впровадження принципів сталого розвитку і є власне своєрідною матрицею для визначення довгострокових перспектив сталого розвитку. Разом з цим, з точки зору прийняття управлінських рішень, специфічним недоліком доповіді є її дорадчий, рекомендаційний статус, який робить її рекомендації не обов'язковими для виконання державними органами.

Порядком денним встановлюється, що кожна країна несе головну відповідальність за власний економічний і соціальний розвиток і роль національної політики і стратегії в сфері сталого розвитку неможливо переоцінити. В цьому контексті важливо встановити наскільки саме державні інструменти оцінки відповідають потребам встановлення стану впровадження вимог сталого розвитку з наступним коригуванням управлінських рішень.

Так, в 2009 році Урядом України затверджено Методику оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів (далі – Методика), яка призначена для визначення механізму проведення оцінки і порівняльного аналізу економічного стану та якості життя населення регіонів, районів, міст з метою прийняття відповідних управлінських рішень на державному, регіональному та місцевому рівні, спрямованих на розв'язання проблеми міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, районів, міст та запобігання поглибленню диференціації [4].

В Методиці зазначається, що власне об'єктом оцінки є соціально-економічний розвиток відповідних регіонів, при цьому для проведення оцінки міжрегіональної диференціації соціально-економічного розвитку використовується 16 показників, а для здійснення аналогічної оцінки

внутрішньорегіональної диференціації – 12 показників.

Співставлення показників Методики з індикаторами ЦСР показує, що лише 5 з них (обсяг валового регіонального продукту на одну особу, обсяг валової продукції сільського господарства на одну особу, обсяг прямих іноземних інвестицій на одну особу, рівень забезпечення населення житлом та рівень злочинності) приблизно корелюються із цими індикаторами і з певними застереженнями можуть бути використані для вимірювання процесів сталого розвитку. Застереження стосуються насамперед необхідності приведення одиниць показників (розрахованих як правило на одну особу) до формату, прийнятого в системі ЦСР.

Необхідно констатувати про ідеологічно інший підхід в Методикі до оцінювання соціально-економічного розвитку ніж міжнародно прийнятий в царині сталого розвитку, що видається можливим пояснити дещо іншими завданнями документу та часом його прийняття (до 2015 року). Разом з цим, інформаційний масив даних, який формується в результаті виконання вимог Уряду з приводу диференціації розвитку регіонів частково може бути використаний для оцінки процесів впровадження на регіональному рівні принципів сталого розвитку.

Законодавством України передбачено, що державна регіональна політика реалізується на основі, серед інших, принципу сталого розвитку, під яким розуміється розвиток суспільства для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь [5].

З метою спостереження за процесом реалізації державної регіональної політики, виявлення проблем розвитку регіонів та причин їх виникнення, підвищення ефективності управлінських рішень центральних органів виконавчої влади, обласних рад, Київської міської держадміністрації у сфері регіонального розвитку проводиться у порядку, визначеному Урядом України, моніторинг та оцінка результативності реалізації державної регіональної політики [6].

Згідно з цим порядком, щорічна оцінка соціально-економічного розвитку (далі – Оцінка) здійснюється за 64 показниками, які об'єднані в 12 великих груп.

Порівняння показників Оцінки з переліком індикаторів ЦСР та виокремлення кореляційних зв'язків між ними має дозволити визначити наскільки матеріали щорічної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів, які збираються та аналізуються виконавчими органами державної влади можуть бути використані для потреб оцінки сталих соціально-економічних відносин та формування судження про стан впровадження заходів сталого розвитку.

Так, серед групи показників Оцінки “Економічна ефективність” один із семи показників («Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва, відсотків до попереднього року») майже повністю, за виключенням філологічних розбіжностей, відповідає відповідному індикатору ЦСР 2.2.2 «Індекс сільськогосподарської продукції, %». Ще один («Індекс споживчих цін, відсотків») частково, з необхідністю додаткового опрацювання в частині дезагрегування, співвідносний з аналогічним індикатором ЦСР 2.4.1 «Індекс споживчих цін на продукції харчування (середньорічний), %». Необхідно зазначити, що показники цієї групи Оцінки мають переважно кількісний характер, пов'язаний насамперед із поняттями обсягів або їх зростання, в той час як аналогічні за суттю індикатори ЦСР, зокрема завдань Цілі 8. «Гідна праця та економічне зростання» носять якісні ознаки (коефіцієнт віддачі основних засобів, темп зростання продуктивності праці, матеріаломісткість тощо).

В групі показників Оцінки «Інвестиційно-інноваційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця» з шести показників лише один показник, а саме «Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції, відсотків» повністю відповідає індикатору ЦСР 9.5.2. «Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %». Крім цього показник Оцінки «Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування, доларів США» із певними застереженнями щодо одиниць виміру можна співставити з індикатором ЦСР «17.1.2. Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу) млрд дол. США”.

Показник «Кількість суб'єктів середнього підприємництва у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць» та аналогічний показник з урахуванням мікропідприємництва групи показників Оцінки «Розвиток малого та середнього підприємництва» частково співвідносяться (розбіжності стосуються одиниць виміру) з індикатором 8.6.1 ЦСР «Кількість зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва, млн. осіб». Треба зауважити, що в цій групі Оцінки також застосовано виключно кількісний підхід до оцінювання стану конкретного економічного сегменту.

У групі показників Оцінки «Ефективність ринку праці» показник «Продуктивність праці, відсотків» повністю відповідає індикатору ЦСР 8.2.2. «Темп зростання продуктивності праці, %», а показник «Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років (за методологією Міжнародної організації праці), відсотків до економічно активного населення відповідного віку» частково (із застереженнями щодо віку) співвідноситься із індикатором ЦСР 8.3.1. «Рівень зайнятості населення віком 20–64 роки, %».

Група показників Оцінки «Розвиток інфраструктури» має практично три показника, які із застереженнями можна порівняти із індикаторами ЦСР. Так, показник «Обсяг вантажообороту автомобільного та залізничного транспорту, тис. тон-кілометрів на 1000 осіб населення» із суттєвими застереженнями щодо одиниць виміру корелюється із індикатором ЦСР 9.1.2. «Обсяг перевезених вантажів, млн тон», який передбачається дезагрегувати за видами транспорту. Показник «Частка міських домогосподарств, які мають доступ до Інтернету вдома, відсотків до загальної кількості таких домогосподарств» та його повний аналог стосовно сільських домогосподарств співвідносяться з індикатором ЦСР «9.6.1. Рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів». Знову ж таки з потребою узгодження в частині одиниць виміру.

З групи показників Оцінки «Відновлювана енергетика та енергоефективність» лише показник «Частка обсягу теплової енергії, виробленої в регіоні з альтернативних видів палива або відновлюваних джерел енергії за звітний період, відсотків до загального обсягу виробленої теплової енергії в регіоні за звітний період» видається можливим порівняти з індикатором ЦСР 7.3.1. «Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %».

В групі показників Оцінки «Доступність та якість послуг у сфері освіти» показник «Частка загальноосвітніх навчальних закладів денної форми навчання сільської місцевості, що використовують у навчально-виховному процесі комп'ютерну техніку, підключену до Інтернету, відсотків до загальної кількості таких закладів» практично повністю відповідає індикатору ЦСР 4.7.1 «Частка сільсь-

ких денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають доступ до Інтернету, %». Показник «Чисельність дітей у дошкільних навчальних закладах у розрахунку на 100 місць, осіб» із суттєвими застереженнями щодо одиниць виміру може корелюватися з індикатором ЦСР 4.2.1 «Чистий показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %».

В групі показників Оцінки «Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я» лише один показник «Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу на 100 тис. осіб населення, осіб» відповідає аналогічному індикатору ЦСР 3.3.2 «Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, на 100 000 населення». Щодо інших показників цієї групи, то необхідно зазначити, що використання понять смертності, народження та тривалості життя здійснюється за дуже загальними підходами, які значним чином відмінні від прийнятих в ЦСР, де вони орієнтовані на більш конкретні характеристики.

Група показників Оцінки «Соціальний захист та безпека» містить показник «Рівень охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, територіальними центрами соціального обслуговування, відсотків до загальної кількості таких осіб» який із застереженнями щодо необхідності виокремлення об'єктів статистичного дослідження корелюється з індикатором ЦСР 1.2.1. «Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення, %». Ще один показник Оцінки «Кількість кримінальних правопорушень, вчинених проти життя та здоров'я особи, на 10 тис. осіб населення, одиниць» співвідноситься з більш дезагрегованими індикаторами ЦСР 16.1.1. «Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115–118, 121 КК України (очевидні умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні uszkodження), у розрахунку на 100 000 осіб», 16.1.2. «Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від фізичного насильства (умисні вбивства та замаху, зґвалтування та замаху, тяжкі тілесні uszkodження), у розрахунку на 100 000 осіб» та 16.1.3. «Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від сексуального насильства, осіб».

Групу показників Оцінки «Раціональне природокористування та якість довкілля», незважаючи на їх орієнтованість на оцінювання аналогічних явищ, властивих ЦСР, практично неможливо співвіднести із жодним із індикаторів ЦСР у цьому напрямку внаслідок наявності суттєвих розбіжностей в застосованих одиницях виміру. Для прикладу, показник Оцінки, що показує обсяги викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, передбачає їх вимірювання в тисячах тон на 1 млрд. гривень валового регіонального продукту, в той час як найбільш прийнятний для аналогічного застосування індикатор ЦСР 11.5.2. «Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних джерел» вимірюється в обсязі, умовно приведенного до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів у відсотках до рівня 2015 року.

Групи показників Оцінки «Економічна та соціальна згуртованість» та «Фінансова самодостатність» взагалі не містять показників, які будь-яким чином корелюються із відповідними індикаторами ЦСР.

Проведене порівняння показників Оцінки з індикаторами завдань ЦСР показало, що лише 16 із 64 показників Оцінки певним чином корелюються із індикаторами завдань ЦСР. При цьому, кореляція стосується індикаторів лише 10 Цілей сталого розвитку, адаптованих до умов України, що загалом ускладнює процес використання матеріалів Оцінки для формування адекватного уявлення про стан впровадження механізмів сталого розвитку.

Детальний аналіз співвідношення конкретних показників Оцінки та індикаторів ЦСР виявив існуючі розбіжності та дозволив сформулювати характер застережень, необхідних для забезпечення ефективного оцінювання стану сталих соціально-економічних відносин за допомогою матеріалів Оцінки. До таких проблемних питань належать:

превалювання в Оцінці показників, які характеризують насамперед кількісні особливості процесів та явищ (обсяг продукції і виробництва, величина доходів і витрат, кількість одиниць або осіб) в той час як індикаторам ЦСР властиве використання даних, що свідчать про якісні

Таблиця 1

Порівняння показників щорічної оцінки соціально-економічного розвитку з індикаторами Цілей Сталого Розвитку

Групи показників щорічної оцінки соціально-економічного розвитку	Цілі Сталого Розвитку, адаптовані для України, завдання яких містять індикатори, що корелюються з показниками щорічної оцінки
Економічна та соціальна згуртованість	Відсутня кореляція
Економічна ефективність	Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства
Інвестиційно-інноваційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку
Фінансова самодостатність	Відсутня кореляція
Розвиток малого та середнього підприємництва	Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання
Ефективність ринку праці	Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання
Розвиток інфраструктури	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура
Відновлювана енергетика та енергоефективність	Ціль 7. Доступна та чиста енергія
Доступність та якість послуг у сфері освіти	Ціль 4. Якісна освіта
Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я	Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя
Соціальний захист та безпека	Ціль 1. Подолання бідності Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути
Раціональне природокористування та якість довкілля	Ціль 11. Сталый розвиток міст і громад

зміни явищ і процесів (індекси, частки, порівняльні одиниці);

розбіжності в способах вимірювання аналогічних явищ і процесів як на рівні одиниць показників (тон і відсотків, одиниць і осіб тощо), так і на рівні вибору власне системи показників, коли, наприклад, група показників Оцінки «Доступність та якість послуг у сфері освіти» за своїм складом суттєво відрізняється від індикаторів, що застосовуються для характеристики ЦСР 4. «Якісна освіта»;

відсутність в Оцінці показників, які характеризували б важливі соціальні та екологічні аспекти, які описуються ЦСР, зокрема ті, що стосуються гендерної рівності, скорочення нерівності, відповідального споживання та виробництва [7], пом'якшення наслідків зміни клімату, збереження морських ресурсів, захисту та відновлення екосистем суші.

Необхідно зазначити, що моніторинг та оцінка результативності реалізації державної регіональної політики, яка щорічно здійснюється центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, в силу властивих цим суб'єктам системності, періодичності та стабільного фінансового забезпечення має значний потенціал для використання в якості надійних способів оцінки сталих соціально-економічних відносин в країні. Разом з цим, з урахуванням виявлених проблемних питань, таке використання потребує додаткового та детального опрацювання в частині приведення

показників Оцінки до форматів документації та інформації прийнятих в сфері сталого розвитку.

Ще одним наслідком розгляду системи моніторинг та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики України може стати пропозиція щодо удосконалення законодавства з цих питань в частині більш широкого врахування проблематики сталого розвитку. Такому удосконаленню має сприяти факт залучення одних і тих же суб'єктів (органів влади) як до проведення зазначеного моніторингу, так і до створення програмних документів сталого розвитку, адаптованих до умов України.

Висновок з проведеного дослідження. В ході здійсненого дослідження встановлено, що наявні національні механізми оцінки і моніторингу стану регіонального соціально-економічного розвитку України, які використовуються в діяльності органів виконавчої влади, певним чином корелюються з індикаторами завдань Цілей сталого розвитку та можуть бути використані під оцінку сталих соціально-економічних відносин. Обґрунтовано напрямки опрацювання показників оцінки розвитку регіонів для потреб оцінювання стану впровадження сталого розвитку та запропоновані шляхи вирішення проблемних питань.

В подальшому, дослідження у цій сфері доцільно зосередити на питаннях визначення можливості використання вузькоспеціалізованих матеріалів моніторингу органів виконавчої влади, спостережень державної та галузевої статистики для оцінювання окремих завдань та індикаторів Цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. URL: <http://undocs.org/ru/A/RES/70/1>.
2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 / Президент України. Офіційний вісник України від 23.01.2015 – 2015р., № 4, С. 8, Ст. 67.
3. The Global Goals of Sustainable Development. URL: <https://www.globalgoals.org/>
4. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів: постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 476 / Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України від 29.05.2009 – 2009 р., № 37, С. 32.
5. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII / Верховна Рада України. Офіційний вісник України від 13.03.2015 – 2015 р., № 18, С. 9, Ст. 470.
6. Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 / Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України від 13.11.2015 – 2015 р., № 88, С. 61, Ст. 2926.
7. Чечель А.О. Про підхід до визначення пріоритетів сталого розвитку урбанізованих промислових вугільних територій. Теорія та практика державного управління. 2012. Випуск 3 (38). С. 311-316.

Анотація. В статті рассмотрены основные национальные подходы к проведению оценки состояния социально-экономического развития регионов Украины, установлен уровень соответствия показателей государственного мониторинга индикаторам Целей устойчивого развития адаптированных к украинским реалиям, обоснована возможность использования материалов оценки социально-экономического развития для проведения оценки устойчивых социально-экономических отношений, сформулированы предостережения, которые необходимо соблюдать во время такого использования, подготовлены предложения по усовершенствованию законодательства в этих вопросах и определены наиболее перспективные направления научных исследований в вопросах оценки компонент и уровней устойчивого развития.

Ключевые слова: устойчивое развитие, мониторинг и оценка, региональная политика, программы, цели устойчивого развития, показатель оценки, индикаторы достижения целей социально-экономического развитие.

Summary. The article considers the main national approaches to assessing the state of socio-economic development of the regions Ukraine, establishes the level of state monitoring indicators compliance with indicators of the sustainable development goals adapted to Ukrainian realities, substantiates the possibility of applying the materials for assessing socio-economic development for the stable socio-economic relations evaluation, formulates the precautions to be followed while applying them, the proposals concerning the legislation on these issues have been drafted and the most promising areas of scientific research in the components assessment and levels of sustainable development have been identified.

Key words: sustainable development, monitoring and evaluation, regional policy, development programs, sustainable development goals, indicator of evaluation, indicators of goals achievement, socio-economic development.